СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 174. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, четвер, 5-го вересня 1946. No. 174. NEW YORK and JERSEY CITY, Thursday, September 5, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ в ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

НЕБЕЗПЕКА ЗАГАЛЬНОГО ПЕРЕВОЗОВОГО СТРАЙКУ

Перший впродовж шістьох літ загальний страйк шоферів вантажних авт у Ню Йорку розпочався у вівторок і стримав довіз харчів до складів і крамниць. Внаслідок страйку буде застановлена праця в таких підприємствах, які залежні від довозу матеріялів троками, отже десятки тисяч робітників будуть позбавлені праці. Страйк викликала юнія Інтернешенел Бродергуд оф Тімстерс, а це відділи 282 і 816. Вони приналежні до Американської Федерації Праці. Страйкарі не хочуть пристати на підвишку 18½ ц., яку дають підприємці, а домагаються підвишки на 30 відсотків.

Ще більш небезпечний страйк у перевозовій ділянці заповіджений на четвер 5 вересня, а це загальний страйк на торговельних кораблях на всіх трьох побережжях. Страйк заповіджений на знак протесту моряків проти Ради для Стабілізації Платень, яка рішила не признати підвишки, що її дістали морські робітники на весну. Страйком обняті побережжя Атлантійське, над Пасифіком і над Мексиканським заливом. Разом виходить на страйк 100,000 людей. Його викликали дві юнії, обі приналежні до А. Федерації Праці. Внаслідок страйку стриманий ввесь перевозовий рух між Америкою й чужими краями.

НЕЗВИЧАЙНИЙ УПАДОК ЦІН НА НЮЙОРСЬКІЙ БІРЖІ.

У вівторок 3 вересня прийшло до краху на нюйорській біржі, якого не було впродовж 16 літ. Вартісні папери впали на ціні від 1 до 17 точок, а деякі вартісні папери цілком щезли з продажу. Разом кинено на продаж 2,900,000 шерів загальної вартости понад чотири біліони долярів. Найгірше потерпіло підприємство Дю Понд, що виробляє амуніцію й різнородні предмети для щоденного вжитку, але замітний був теж упадок цін уділів підприємств, що виробляють горівку. Знавці біржевого руху не можуть пояснити собі причин наглого великого продажу цінних паперів на ринок, бо ні міжнародні відносини не дійшли до трагічного стану, ні всутрішні економічні відносини в Америці не дають до цього причини.

УНРРА НЕ ПРИЙМАЄ ЖЕРТВ ВІД ПРИВАТНИХ ОДИНИЦЬ.

Бюро УНРРА у Вашингтоні оприлюднює розподіл допомоги вартости $150,000,000, висланої в різні краї, а при цій нагоді заявляє, що більше не буде приймати жертв на допомогу з приватних джерел. Це зроблено тому, що УНРРА вже звиває свою діяльність і тому не хоче вести рахунків для приватних жертв. Одначе, твердить бюро УНРРА, це зовсім не перешкаджає дальшій діяльности різних допомогових комітетів в поодиноких краях. Як і де таку допомогу посилати, згідно з потребами якогось краю, в цих справах дає вказівки Ди Адвайзорі Коміті он Фарен Риліф при департаменті стейту у Вашингтоні. Там теж находиться список усіх допомогових комітетів, які з Америки працюють для допомоги загранице.

АЙЗЕНГАВЕР ТАВРУЄ ПЕРЕШКОДИ НА ДОРОЗІ ДО МИРА.

Рішучість Америки у змаганні до встановлення мира в світі через Організацію Обєднаних Держав мусить бути невичерпана, хоч би як хтось перешкаджав таким змаганням, сказав ген. Двайт Д. Айзенгавер в промові до річного зібрання Ветеранів Чужинних Воєн у Бостоні. Він теж звернув увагу на те, що безмірна терпеливість Америки у таких змаганнях виставлена тепер на велику пробу і ця терпеливість мусить маліти. Одначе безогляду на все „ми мусимо виказати тверду віру у справедливість, безкомпромісову підтримку права і свободи, пошану для всіх", твердив генерал.

145,000 УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ СТУДЕНТІВ В ОДНОМУ МІСТІ.

Університети й колегії, втримувані в Ню Йорку міськими і іншими фондами, надіються дати приміщення 145,000 студентів, коли почнуться вписи до цих шкіл цього місяця. Самих лише ветеранів впишеться 60,000. Такі школи, як Колюмбійський університет, міська колегія Ню Йорку і університет Ню Йорк дають приміщення для 90,000 студентів у різних відділах, розкинених по цілому місті. Курси будуть відбуватися днями, пополуднями й вечерами, щоб дати спромогу користати з них тільки студентам, кільки лише зміститься в клясах.

СТРАЙК УЧИТЕЛІВ ІЗЗА ПЛАТНІ.

У містечку Норвок, у стейті Конетикат, 236 учителів відмовилося починати науку в прилюдних школах, поки не дістануть підвишки платні.

Уряд Злучених Держав ставить рішуче домагання відшкодування до Тіта

Департамент стейту оприлюднив ві второк, 3. вересня текст ноти, висланої югославським диктатором Тітом до Америки 30. серпня і свою відповідь на цю ноту. Югославський диктатор рішучо заперечив, начеб то його вояки неправно збили два американські літаки, а навпаки ще хотів доказати, що то Америка винувата в цім припадку, бо вчасі між 16. липнем і 29. серпнем 278 разів американські летуни перелетіли понад югославську територію. Зогляду на таке твердження департамент стейту перейшов окремо кожний із таких закидів і доказує у своїй відповіди, що в тому часі Америка не висилала своїх літаків в такому напрямі, щоб вони могли летіти понад югославську землю. Нота Злучених Держав обіймає 3,000 слів, щоб докладно вияснити неправдивість тверджень уряду Тіта. У закінченні американська нота рішучо домагається заплати відшкодування за зістрілені американські літаки і за смерть забитих пятьох летунів.

ДОМАГАЄТЬСЯ ДОПУЩЕННЯ ПОВНОЇ КВОТИ СКИТАЛЬЦІВ ДО АМЕРИКИ.

У редакційній статті з середи, 4. вересня, Ню Йорк Таймс обговорює справу допущення повної квоти скитальців з Европи до Злучених Держав. Тому, що голова сенатської іміграційної комісії, сен. Ричард Б. Росел, твердить, що конгрес повинен установити якесь число для допущення скитальців, редакція Таймсу каже, що це число вже є устійнене законом, бо на підставі закона можна допустити річно по 150,000 нових імігрантів. Отже тому, на думку редакції, треба лише приноровити постанови закона, а шкоди з цього не буде ніякої для Злучених Держав.

ГОЛОСУВАННЯ У ГРЕЦІЇ ОСТОРОГОЮ ДЛЯ РОСІЇ.

Так представляє грецьку справу вашингтонський кореспондент Ніл Санфорд в газеті Крисчіен Сайенс Монитор. Він покликається на високих урядовців у департаменті стейту, які заявляють, що при народнім голосуванні в Греції в неділю не було іншого виходу, як віддати свої голоси за поворот короля, щоб спинити похід комунізму. Ненависть до комунізму в Греції зросла до таких розмірів, кажуть диплйомати, що навіть для республиканців не було іншої ради, як голосувати за поворот короля. Американський уряд, твердить Станфорд, задоволений таким вислідом голосування, бо Америка бере тепер чинну участь у наладнанні політичних відносин в Европі і хоче довести до стабілізації відносин.

Рада Безпеки розглядатиме советське обвинувачення проти Греції

Після запеклих дебат між Советським Союзом з одного боку а Великою Британією і Голяндією з другого, Рада Безпеки вирішила більшістю 7 голосів проти 2 поставити на порядок нарад обвинувачення советської України проти Греції. За внеском голосували Советський Союз, Злучені Держави, Франція, Китай, Єгипет, Мексико і Польща, а проти нього тільки Велика Британія і Голяндія. Австралія і Канада здержалися від голосування. Злучені Держави і Франція піддержували советське внесення не входячи в саму суть справи і не зважаючи, чи вона на розгляд заслуговує. Якщоб підчас дебат виказалося, що обвинувачення було безпідставне, або подиктоване „злою волею", тоді воно готове обернутися проти того, хто його вніс.

ПЕРЕД ВАЖЛИВОЮ ЗАЯВОЮ БИРНСА В ЕВРОПЕЙСЬКІЙ СПРАВІ.

Офіціяльно повідомлено, що американський секретар стейту Джеймс Бирнс виголосить свою промову в Штутгарті в найближчу пятницю. Здогадуються, що промова Бирнса буде відноситися насамперед до будучности Німеччини та Европи в протиставленні до советської політики та буде потверджениям, що Злучені Держави уже не думають залишити Европу та світ, як це було після першої світової війни. Дж. Бирнс виголосить свою промову в будинку опери і її слухатимуть найвищі окупаційні власті всіх зон Німеччини.

СОВЄТИ СВЯТКУЮТЬ РІЧНИЦЮ ПЕРЕМОГИ НАД ЯПОНІЄЮ.

Советський Союз, що протягом цілої війни був в Союзі з Японією та всіляко допомагав їй у боротьбі проти Америки, а до війни прилучився в останній хвилині, як Японія під ударами американської зброї лежала вже на землі, відсвяткував тепер з великою парадою річницю „своєї" перемоги. В Союзі відбулися відповідні демонстрації, в Москві вистріляно на почесні сальви чимало амуніції, а советська преса, крім відомого вже денного наказу Сталіна, віддала цій річниці багато уваги.

ПОЛІТИКА І НАФТА НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ.

Цілу політику на Близькому Оріенті „чути" нафтою, як це недавно виказали події в Ірані та Іраку. Араби здають собі з того справу і при допомозі нафти хотіли б розвязати теж жидівську проблему в Палестині. З Каїро повідомляють, що уряд Сирії відмовився навіть дебатувати над пропозицією Злучених Держав в справі договору про перевіз нафти, закидуючи Америці симпатії до жидів. Нафтова справа на Близькому Сході, що досі була майже монополем Англії, має зараз велике значення теж для Злучених Держав з огляду на американські збройні сили в Европі та на Середземному морі.

ГОСПОДАРСЬКА ЕКСПЛЬОАТАЦІЯ УКРАЇНИ.

Микита Хрущев, говорячи про господарство України, заявив, що в 1950 році Україна даватиме Советам 49,7% заліза, 46,6% сталі, 34,4% вугілля, 40% льокомотив та інших машин, 22,3% тракторів, 33,9% металюргічного виралу та 68,2% цукру цілої продукції Советського Союзу.

БАРУХ ПЕРЕКОНУЄ ГРОМИКА ПРИНЯТИ ЙОГО ПЛЯН КОНТРОЛІ АТОМОВОЇ БОМБИ. — Бернад Барух, що зложивши мільони, присвячує на старости літ свій час політиці, є автором американського пляну міжнародної контролі атомової бомби. Проти цього пляну є Совети. Зокрема виступив проти цього Андрей Громико, советський делегат до Ради Забезпеки Обєднаних Держав. Тут бачимо на картині сцену з гостини в Волдорф-Асторія готелю в Ню Йорку. Барух є в середині, та, як писали кореспонденти, знятий у тій хвилині, коли дискутував з Громиком (зліва) справу атомової бомби.

БОРОТЬБА ЗА МИР НА КОНФЕРЕНЦІЇ В ПАРИЖІ

На Конференції в Парижі ведуться дальші запеклі дипльоматичні бої за мир, залежно від того, як його хто розуміє. Підчас останніх дебат над господарськими клявзулями мирового договору з Італією програли малі держави, очолювані тим разом Бразилією. Ишло про постанову, в якій сказано, що Советський Союз буде постачати Італії сирі матеріяли, щоб італійській продукції вможливити сплачування воєнних відшкодовань. Бразилійському представникові, піддержуваному австралійським, видалася ця клявзуля занадто підозріла, він домагався її точнішої інтерпретації і вкінці разом з Канадою, Австралією та Південною Африкою голосував проти неї. Після зручної оборони советського представника Вишинського клявзулю ухвалено більшістю 15 голосів проти 4. На засіданні територіяльної і політичної комісії Югославія обвинувачувала Італію за свідоме перекручування етнографічних фанктів в югославсько-італійському територіяльному спорі. До проєкту договору з Румунією додано, на пропозицію британського представника, окрему статтю, яка мала б гарантувати права жидів в цій країні.

ВИСЛІД ГРЕЦЬКОГО ПЛЕБІСЦИТУ: 72% ХОЧУТЬ КОРОЛЯ.

Офіціяльно проголошено вислід грецького плебісциту щодо дальшої форми влади. На кожних 100 греків 72 висловились за відновленням монархії та за поворотом короля Юрія II., який від часу окупації Греції перебував у Лондоні. Підчас плебісциту в поодиноких містах було дійшло до поважних заворушень. Король задумує вернутися до Греції протягом найблищих 10 днів.

ОСТЕРІГАЮТЬ КОМУНІСТІВ.

Грецький премієр заявив, що новий монархістичний уряд поробить відповідні заходи, щоби припинити комуністичні намагання переводити свою волю силою. Генеральний секретар грецької комуністичної партії пише в своєму органі, що, коли „британці і монархо-фашисти будуть продовжувати свою політику", то в цілій Греції прийде до громадянської війни. Повідомляється про дальші напади большевицьких банд на кордонах з Альбанією та Югославією.

ЧОТИРИ НОВІ ЧЛЕНИ МІЖНАРОДНОЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

До міжнародної Організації Харчів і Сільського Господарства, створеної при Обєднаних Державах, прийнято чотирьох нових членів: Італію, Португалію, Швайцарію та Ірляндію. Не прийнято, натомість, Еспанії.

ФРАНЦІЯ МАТИМЕ ДВО-ПАЛАТНИЙ ПАРЛАМЕНТ.

Французька Конституційна Асамблея прийняла після довгих дебат проєкт дво-палатного парламенту, як одну з головних точок нової французької конституції. Майбутній французький парламент буде складатись з Ради і Сенату.

ДАЛЬШІ ЗАВОРУШЕННЯ В ІНДІЇ.

У звязку з проголошенням першого індійського уряду, прийшло до дальших заворушень між гіндусами і мусулманами, які з Бомбаю поширюються теж на інші міста і провінції. Президент Мусулманської Ліґи говорив отверто про советський інтерес в Індії, заявляючи, що „росіяни можуть мати дещо більше, як тільки обсерваційний інтерес в індійських справах і від Індії вони не є так дуже далеко".

ДАЛЬША ПЕРЕМОГА КИТАЙСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ВІЙСЬК.

З Пейпінґу повідомляють, що урядові національні війська окупували місто Чіґфенґ, важливу комуністичну базу в провінції Єгол. В Шангаю китайський уряд поробив відповідні заходи для перебрання американської воєнної допомоги у висоті $800,000,000. В тому самому місті американський воєнний суд засудив на кару смерти японського губернатора Гонґ Конґу за час окупації, ген. Нісакасу Танака та його шефа штабу.

АНГЛІЯ ОБСТОЮЄ СВОЮ ПОЛІТИКУ В ПАЛЕСТИНІ.

Британський міністер закордонних справ, Ернст Бевин, заявив, що він дальше обстоюватиме плян свого уряду щодо створення з Палестини арабсько-жидівської федеративної держави і тільки це може бути базою будьяких переговорів на цю тему.

АНГЛІЯ ВИДАСТЬ ТІТОВІ НІМЕЦЬКОГО МАРШАЛА.

Британський уряд постановив видати Югославії бувшого німецького маршала фон Кляйста, колишнього військового команданта на совєтському та югославському фронтах. Фон Кляйст находиться в англійському полоні, а югославський уряд хоче поставити його перед суд як воєнного злочинця.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18. N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:

Поодиноке число три центи.

На рік	$7.00
На пів року	$3.75
На три місяці	$2.00
В Джерзі Сити і Заграницею:	
На рік	$10.00
На пів року	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75
Число з суботи (з англійською Частиною):	
На рік	$2.50
На пів року	$1.50

SUBSCRIPTION RATES:

Three cents a copy.

One year	$7.00
Six months	$3.75
Three months	$2.00
Foreign and Jersey City Rates:	
One year	$10.00
Six months	$5.25
Three months	$2.75
Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
One year	$2.50
Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

АМЕРИКАНЦІ В ЯПОНІЇ

Переглядаючи американську пресу завважимо, що останніми часами пишеться багато про американську окупацію Японії. Правда, формально треба б говорити про „аліянтську" окупацію, і вона такою є. Але дійсність така, що на чолі окупаційної влади стоїть славний американський генерал, Доглес МекАртур, а подавляючу частину окупаційної армії становлять американські вояки. До цього ще треба додати, що й найбільший тягар війни з Японією — людський і матеріяльний — понесли Злучені Держави. А якщо ще брати під увагу, що й ціла відповідальність за цю окупацію спадає на наш край, то це природне, коли говориться про американську окупацію Японії..

Саме тепер минув рік від часу, як Японією керує американська армія. Тому і так багато пишеться про Японію, бо це є, так сказати б, перший білянс з господарки американського військового управління. Як же ж цей білянс виглядає?

Прийшлося б писати багато статей, щоби представити, як виглядала Японія до війни і вчасі війни, а якою є вона тепер. Зайшли такі радикальні зміни, що просто вірити не хочеться, щоб можливо було їх перевести в такому короткому часі у краю, що мав цілком інші порядки від тих, що їх маємо в Америці, та цілком інший спосіб думання і відчування в політичному, економічному, а навіть релігійному змислі. Ми свідками, як за один рік звільна переміняється у спокійний спосіб цілий край, що жив досі сотками літ февдальним ладом, до якого, як могло видаватись, був фанатично привязаний. До війни ніхто в Японії навіть не припускав, щоб там міг статись нагло такий переворот, щоб цісар перестав бути божищем; щоб могло відбутись загально-народне голосування демократичним способом, та щоб жінки засідали в парляменті. Ніхто не був би припустив, що впродовж року буде можна знищити багаті роди, що сотками літ були панами землі, на якій працював хлібороб, чи панами фабрик, чи банків. Усе це здійснилось завдяки мудрій американській адміністрації, що разом з військом привела на японську землю не тільки спосібних і модерних адміністраторів, але й американських учителів, науковців та суспільних діячів, що поставились до окупованого краю з людяністю і бажанням допомогти досі поневоленому народови стати справді вільним і поступовим. Чи так буде далі, залежить від цього, чи вплив у краю залишиться в руках поміркованих, чи крайних, які є зправа і зліва.

Японія знищена як воєнна сила, але рівночасно і відроджена до цеї міри, що за якийсь час може стати одною з перших у ряді мирних держав. Японський нарід наразі це зрозумів і тому саме американська окупація відбувається без проливу крови, очевидно теж і завдяки мілітарному управлінню, яке керується у всьому тактом і розумом.

Дрібне шпигунство, але важні висновки

Герміна Рабінович, яка працювала у Монтреалі в Міжнародній Організації Праці, створеній колишньою Лігою Націй, звернула на себе увагу канадійських і американських урядових чиників тим, що була посередницею між советськими агентами в Злучених Державах і в Швайцарії вчасі війни. Вона, як представниця М. О. П. мала право до дипльоматичної недоторканости і тому легко могла переїздити границю з Канади до Злучених Держав і навідворот. Знов советський агент у Швайцарії був свояком Герміни. Йому легко було порозумітися з советськими агентами в Канаді й Злучених Державах і дати їм вказівку, як при помочи Герміни переслати $10,000 з Америки до Швайцарії так, щоб навіть і сама Герміна не мусіла знати, про що йде справа. Коли вона на доручення советського агента з Отави приїхала до Ню Йорку в травні 1944 року, тут на означенім місці стрінув її незнаний їй чоловік і передав їй $10,000, щоб вона занесла їх до торговця швайцарськими годинниками, а цей мав ці гроші завести до її свояка у Швайцарії. Вчасі урядового слідства над затіями советських шпигів у Канаді Герміна заявила, що вона нічого не знала, що це гроші для советських агентів, одначе признала, що її повединка не була на місці.

У тому самому часі Герміна старалася стати громадянкою Злучених Держав і коли прибула до нашого краю, вона внесла відповідну петицію. Як причину такого кроку вона подала це, що хотіла старатися дістати становище при Організації Обєднаних Держав, бо мала до цього відповідні кваліфікації: вона уродженка Литви, студіювала на університетах у Советах, у Німеччині, у Франції, у Швайцарії. Знає мову російську, німецьку, французьку, англійську, має докторат фільософії. Вона має 40 літ життя, їздить автом, але ледви вживає влади в ногах, бо ходить з двома палицями.

Ми спинилися на цій людині довше, хоча вона не грає ніякої важної ролі в міжнародній політиці. Одначе вона заторкнула такі питання, над якими мусить призадуматися конгрес Злучених Держав, а може й уставодавчі тіла інших держав. Насамперед іміграційний уряд Америки відмовив Герміні горожанських паперів саме за те, що вона була в контакті з чужоземними агентами, отже цим самим попала в підозріння щодо своєї лояльности для майбутньої батьківщини. Дальше, їй заборонено переїздити з Канади до Злучених Держав без окремого дозволу. Понад це все справою, звязаною з вільним переїздом Герміни через границю занявся вашингтонський конгрес. У цій уставодавчій установі приходять до висновку, що з заснуванням численних агенцій при такій міжнародній установі, як от Організація Обєднаних Держав, намножиться багато становищ, яких працівники будуть мати право до дипльоматичної недоторканости, як це мала Герміна Рабінович. Зогляду на зусилля Советів, використати кожну нагоду і кожну людину для своїх шпигунських цілей, заходить небезпека, що працівники і члени міжнародніх комісій можуть навіть без злої волі, просто з необережности, бути на услугах советської розвідчої служби. Тому конгресова комісія вже студіює способи, як би запобігти таким надужиттям дипльоматичної недоторканости. Минулий, тобто 79-тий конгрес, який щойно покінчив свої наради, не викінчив згаданої справи, отже нею мусить занятися наступний, 80-тий конгрес, що зідеться на наради в січні 1947 року.

Славний грецький байкар Езоп написав малу казку з поясненням приповідки, що „валяться гори, а родиться смішна миш". Подібне можна сказати й у цьому випадку. Провідні люди журяться, як врятувати світ перед загибіллю внаслідок атомової бомби, а тут конгрес мусить займатися такою дрібною справою, як от надужиттям дипльоматичного привилею панни Герміни. Одначе ця справа може бути колісцем у важнім ланцюху: сьогодні помагає Герміна міжнароднім агентам перевезти $10,000, а завтра вона може навіть несвідомо перевезти тайну формулу для вироблення нового стрільна чи іншого засобу для знищення людства. Замісць світ звільнити від мук, замісць освободити його від страху, такі люди мимохіть причиняються до збільшення страху. Отже смішна миш може стати велитенською потворою, щось у роді тих, які витворив Франкенштайн, згаданий у повісті англійської письменниці Марії Шелі.

Микола Чубатий.

Визвольна боротьба України та заокеанські українці

II.

Утворення УГВРади як політичного зверхника тої революційної сили, що бореться на рідних землях за визволення українського народу, себто УПАрмії, це важна подія не тільки на шляху визвольної боротьби українського народу, але також на шляху розвою української політичної думки.

Сама боротьба УПАрмії прийняла тепер загально-національний характер і вона продовжується по нинішний день. Відомості, що приходять за океан дають нам змогу виробити собі деякий образ про цю боротьбу, що там ведеться серед незвичайно важких обставин та серед рідкого в історії народів героїзму. Немає мабуть людини, що перед тою проливаною кровю — чистою нечорною, як писав Шевченко, немала б нічого — як тільки найглибшу пошану та подив.

УПАрмія це нині не тільки передовий борець за волю України, це теж передовий борець за визволення Східної Европи та цілого світа зі змори большевизму та його червоної диктатури. Саме тому до тої святої боротьби треба американським українцям не тільки ставитися уважно, але теж сердечно, бож це наші брати крівавляться за ідеали, за якими все стояла Америка, за які століттями змагався український нарід. І саме цей факт, що йде тут про найбільше ідейну боротьбу, накладає на нас заокеанських українців обовязок пильно берегти, щоби тої жертви крови найкращих синів України не надуживав ніхто для своїх гурткових чи партійних інтересів.

По останнім інформаціям боротьба УПАрмії ведеться тепер передовсім в Карпатах. Карпати стали опірною базою українського повстанчого руху, звідки збройна сила українського народу робить карні рейди на низини — на північ до Галичини та на полудне на Закарпаття. Найбільше активним є західне крило УПАрмії, що оперує на західних українських пограничах зі завданням перешкоджувати виселювати на силу українське населення з того пограничча та заселювання його польським елементом. Ціллю отже тої західної групи — є берегти західної етнографічної межі України.

Доволі діяльною є теж група східно-карпатська, що оперує на Гуцульщині та робить випади на Закарпаття з одного боку та аж попід Чортків на Поділля з другого боку.

Окрема група північна оперує в лісистих околицях на Волині та Поліссі. Група ця працює в порозумінні з білоруською протисоветською армією, подібно як група західна утримує контакт зі словацькими самостійницькими підпольними колами. Оце був би образ збройних сил, діючих тепер на українських землях.

Кромі збройних сил під політичним проводом УГВРади мають працювати теж підпольні українські сомостійницькі організації по всій Україні. На яких просторах вони діють та з якими силами, годі це сказати при теперішнім відгородженню Советів від решти світа залізною куртиною.

Ідеольогічні заложення УГВРади.

Не менше одначе як сама визвольна боротьба нас заокеанських українців мусять інтересувати ідеольогічні заложення УГВРади, які далеко відходять від ідеольогічних заложень передвоєнних націоналістів. Ця зміна впадає в очи вже в самій структурі тої політичної установи. УГВРада виразно відсепаровується від засади однопартійности в політичнім життю українського народу, а стає на засаді многопартійности. Сама УГВРада у своїх енунціяціях виразно заявляє, що хоче представляти волю українського народу такою, якою вона проявляється в різних партійних світоглядах, одначе ставить собі завдання реалізувати тепер тільки цей ідеал, що обєднує всіх українців, а саме ідеал Самостійної та Соборної Української Держави.

Це найбільше маркантна еволюція в провідних колах УГВРади, що напевно доконалася під впливом переможених демократичних течій в західнім світі. У своїй політичній плятформі УГВРада зараз ставить як першу точку, що ціллю її боротьби є визволити український нарід з під чужого панування та забезпечити за українським народом демократичний спосіб встановлення влади дорогою всенароднього представництва. Наступна точка говорить про забезпечення свободи думки, світогляду та віри. Дальше мова про забезпечення повної свободи розвитку для національних меншин в майбутній українській державі та про забезпечення законности і безпеки для кожного громадянина.

Під соціяльним оглядом УГВРада бореться за українську державу простої працюючої людини. Вона відкидає комунізм як чужий духовости українського народу, одначе полишаючи вільну ініціятиву людині обмежує її інтересами цілої нації. Тому в майбутній українській державі має бути встановлена найвища границя посідання землі на власність та найнижча. Передвиджується отже створення середніх, самовистарчальних господарств та скасування великої земельної посілости. Організація сільського господарства буде опиратися не на комунальних колхозі з рабами робітниками, але на кооперативних засадах свобідних дрібних співвласників.

Предвиджується удержавлення всіх природніх багатств України, отже копалень та лісів, середників комунікації та всіх великих фабрик. Натомісць плянується на широку скалю попирати дрібне ремесло то дрібну торговлю.

Предвиджується також на широку скалю соціяльне забезпечення працюючого народу на випадок недуги, окалічіння та на старість. Оце в головних начерках накреслені пляни майбутньої української держави, за яку бореться нині УПАрмія та цілий український нарід. Перед нами обрії держави демократичної, свободолюбної та справедливої у відношенню до всіх горожан без різниці віри та раси. В програмі УГВРади майоріє вільна щаслива держава простої працюючої людини без визиску закордонного чи внутрішного.

Заокеанські українці та події на Україні.

Заокеанські українці як громадяни вільних країн — Америки, Канади та других американських держав можуть тільки щиро співчувати з визвольною боротьбою українського народу, бо це боротьба саме за ці ідеали, що вони вже стали дійсністю в Злучених Державах та в Канаді. Одначе заокеанські українці мають ще й окремий сентимент до боротьби своїх братів за збудовання вільної української держави як люди тої самої крови та діти тої самої землі. Тому роля заокеанських українців мусить бути активніша та давати щось більше, ніж тільки плятонічне співчування. Річ природна, що поступовання американських українців мусить стосуватися до законів та до політичних інтересів тої країни, що стала для них прибраною батьківщиною. Одначе практика недавно минулих часів Америки показує, що деякі народи як ірляндці, литовці, поляки діставали все реальну піддержку з боку своїх американських братів. Ми нині свідками як американські жиди чинно попирають державницько-національні змагання своїх братів навіть тоді, коли це йде всупереч з інтересами Англії, найближчого союзника Америки. З тих прикладів ясно теж виходить, яка має бути роля американських українців супроти визвольної боротьби українського народу в Европі.

Розуміючи свої обовязки супроти народу своїх батьків, дідів та прадідів — американські українці дивляться на справу визвольної боротьби своїх братів, що в рядах УПАрмії проливають свою кров, як на боротьбу цілого українського народу. В рядах УПАрмії є діти України від сходу та заходу, католики та православні, сини селян, робітників та інтелігентів, симпатики різних суспільних світоглядів. А це факти, які не позволяють ніякій групі приписувати собі тільки заслуги та визвольну боротьбу нації зводити до акції одної політичної групи, одного гуртка. Заокеанські українці знають один український нарід, а не знають та не хотять знати партійних груп, що діють поза межами України та раді капіталізувати ціну крови найкращих синів та доньок українського народу на свій рахунок.

(Кінець).

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ І КАНАДІЙСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ОЛ. ЛУГОВИЙ — Права автора застерігається.

БУРЕВІЙ

Повість з часів Революції в Росії і Східній Україні в 3-х частинах.

(Другий том трильоґії „ОГНЕМ І КРОВЮ").

ПЕРША ЧАСТИНА

40)

Політикували москвини й обозники. В українських сотнях велася освідомлююча праця без політики. На дозвіллі вояцтво вчилося історії під руководженням старшин, зачитувалося творами з українського селянського життя, заучувало Кобзаря. І горнулося до старшин. Сподівання й пристрасти щойно нуртували... А старшини на своїх зібраннях журилися чим іншим. Підупадала в полках дисципліна, агітація робила своє... Вояцтво допитувалося старшин, на чому стати, до чого стреміти. Гасло самостійної України не кожного захоплювало. Вояцтво бажало знати, що самостійна Україна українцям дасть? Чи в самостійній Україні і надалі зістанеться стара аграрна система, всякі Браніцькі, Бобринські і Скоропадські з десятками й сотками тисяч десятин українського чорнозему, а вони, оборонці краю животітимуть на своїх двох-трьох десятинах. Відповідь міг дати український уряд, але уряду того ще не було! Не було у кого засягнути поради... І старшини чесно пояснювали: — що буде — не знають! Тимчасом необхідно творити свою державність, визволитися з опіки Петербургу. У своїй державі прийдуть до влади представники всіх верств українського народу, встановлять нові закони, переведуть реформи. Кривди українському селянству в Україні не буде. Та загальними поясненнями вояцтво не вдоволялося, бажало чогось конкретного. Старшини вдавалися не раз до Центральної Ради за директивами, тільки звідти не було ні слуху ні духу! Пристрасти нуртували. Викликати їх наверх могла якась надзвичайна подія, грім з ясного неба. Громи з неба замінили громи німецької артилерії у трагічному для російської сторони бою за Червищенський плацдарм на західньому березі Стоходу в днях 29-30 березня. Для українців громом з ясного неба стали перший український військовий зїзд і національний конгрес у Києві, наступних днів по Червищенській поразці.

XI.

Чи то на жадання союзників, чи, мабуть, з метою союзникам доказати, що „Армія Свободної Росії" наступальних прикмет з революцією не визбулася, Головна Команда зарядила військам опанувати сухим островом серед несходимих трясовин на німецькому боці Стоходу, поміж згарищами сіл Старе і Нове Червище. Всеросійське безлюддя талантів змусіло доручити керму акцією генералові Янушкевичу, нефортунному начальникові штабу Верховного Головнокомандуючого — першого року війни, — а від ту пору командуючому, відай, 45 корпусом піхоти, з 16-ю кінною дивізією по сусідстві від півдня.

Здобуття Червищенського плацдарму давало знамените вихідне становище російським військам на випадок майбутнього наступу широким фронтом в літі або осені. Але здобути плацдарм чоловим наступом могло прийти до голови хіба божевільному. Стохід на відтинку утворив чотири чи пять рукавів. Сувора поліська зима не здолала рукавів ріки сковати; кожним рукавом через всю зиму дюркотіла й парувала вода. Природна перешкода звязала акцію обох воюючих сторін. Тимто всю осінь і зиму крім звичайної артилерійської перепалки спокій позиційних частин нічим не нарушувався, тим більш, що передпілля поміж рукавами ріки тягнулося полосою коло двох верств широкою. На південь і північ передпілля звужувалося до півверстви з двома тільки рукавами...

На чисельних залісених сухих островах лівого берегу німці набудували цементових фортів для стрільців, кулеметних та гарматних гнізд, з обстрілом мало не 180 степенів простору. Непролазні багнища поміж островів наскрізь прошивалися перехресним огнем. Під охороною ріки німці чулися зовсім безпечно.

Наступ розпочався власне напроти Червищ. Янушкевичем руководили хіба такі мотиви, що перші рукави він зможе форсувати для ворога непомітно. Найближчі до ворожих становищ рукави, шириною пять-шість сяжнів, далисяб лекше опанувати хочби й під ворожим огнем. Але він переочив одне, — за вісім місяців окопного сидіння німці пристріляли свої гармати до кожного поокремого куща, до кожної купини, кожного виступу берегів. Демонструвати наступ в інших місцях відтинку свого корпусу Янушкевич либонь не здогадався, а може на демонстрацію не мав потребних резервових частин. Не помогли уваги начальників дивізій на ризиковність чолового удару.

(Дальше буде).

ЩО ПИШУТЬ?

ЯК ВИГЛЯДАЄ „ДОБРОВІЛЬНЕ" ПЕРЕСЕЛЕННЯ УКРАЇНЦІВ НА СХІД?

Лист до родини в Ню Йорку, присланий до „Свободи", звучить:

Тобі відомо, що з Польщі переселюють українців на Схід. Усюди заграницею голосять, що українці добровільно виїздять. Тож хочу тобі представити, як воно виглядає. Мусиш знати, що від Горлиць аж до Сяну висилили вже приблизно 250,000 українців. В розмові з ними довідались, що поляки так знущалися над ними, що вони мусіли виїхати. Так нападали на українців — крали коні, корови і всяке майно; випалювали села, стріляли людей на полі при праці і т.ін. — і так їх змусили до виїзду. Ми зпочатку не вірили, що таке діється, але швидко побачили власними очами цеї зими в Завадці Морохівській, як воно є. Відділ польського війська ввійшов до села і почав забирати все, що попало під руки: коні, корови, одіж, взуття, начиння, збіжжя... Коли верталися з награбленим майном, заступили їм дорогу українські партизани, майно відобрали і віддали людям.

На другий день несподівано впало польське військо до села. Люди почали втікати з села в ліс. Військо підпалило село, а до утікаючих почало стріляти. Убили 64 людей, а ранили 4. За кілька днів напало військо знову на село і застрілило 11 людей, а потім ще напало третій раз і убили 6 людей. Так вигубили ціле село.

В місяці лютім і березні кругом нас горіли цілі села, а людей силою виганяли до поїзду, змушували до підпису, що їдуть добровільно. Дня 29. березня польське військо впало на Березовець і в одній хвилині підпалили ціле село. Згоріло все до тла, люди не вратували нічого, а військо вбило ще 6 людей. Того самого дня те саме військо прийшло до нашого села. Зробили в селі ревізію, були і в нас. Мені видерли годинник, забрали золотий годинник, золотий перстень, грішми тисячу злотих, дві парі чобіт здерли синам з ніг, забрали білизну, те мило, що ти нам прислала, мясні консерви, мамі взяли хустку й інші речі — разом на суму двісті передвоєнних долярів.

У нашого священика забрали всю одіж, вирубали двері до церкви та забрали деякі речі. Священик ледви спас своє життя утечею серед ночі. Хотіли спалити наше село так, як Березовець, та місцеві поляки випросили, бо й вони були б згоріли. Вояки ходили по українських хатах і грозили підпалом. Люди викуплювалися перед пожаром і платили воякам по 500, по 1,000 і більше злотих, щоб тільки не палили. З Лукового впродовж години вигнали ціле село до Загіря, заладували до поїзду і вивезли на Схід. Спалили по кілька хат в Середнім і в Луковім; Кальниця згоріла ціла, таксамо Камянки, Хоцень, Суковате, а людей вивезли. Отак то виглядає „добровільне переселення".

Вкінці нам заповіли, щоб наше село приготовилося до виселення. На самий Страстний Четвер мали ми вибиратися, та випросилися на посвятах. Що дальше буде з нами, не знаю. Люди складають у дарунку, що хто може, щоб викупитися перед виселенням. Дехто переходить на латинський обряд, щоб у такий спосіб ратуватися. У нашій родині нема предків поляків, тож і нема для нас ратунку, мусимо виїхати. Ми приняли до нашої хати Я... з Березівця, бо вони погоріли. Вони поляки, то їх не проженуть. При них хочуть остатися мама, бо вони вже старі, то їх може не проженуть. Своє майно мусимо оставити та забиратися в невідоме... Оцей лист до тебе це вже 23 лист, а до Михайла написав я 5 листів, та не знаю, чи ви їх дістали. Коли цей лист дійде до тебе, то передай його і братови, щоб він знав про наше життя. Та й це тільки малий образець того, що ми переживали.

Кругом нас стоять церкви позамикані, бо священики або повтікали або погинули. Стоїть ще чинною єдина наша церква. На обхід з плащаницею на Великдень наші люди в церкві заливалися слізми. Таких сумних свят ми ще ніколи не мали. Не знаю, чи це вершок нашого терпіння, чи може буде ще гірше. Українець не може навіть до міста показатися, бо ловить їх міліція і бє — „чому не виїхав?". Поляки вірять у пророцтво козака Вернигори, що „не бендзє в Польсце ані єдкего немца, ані русіна...

ДИВНІ НОВИНИ

Живуть у „сухих" стейтах, платять податок від алькоголю.

Департамент скарбу у Вашингтоні оприлюднив, що 2,980 осіб, які живуть у „сухих" стейтах, де не вільно продавати алькогольних напитків, заплатили за минулий рік $85,977.50 центів від лікерів. Ці люди живуть у стейтах: Канзас, Оклагома, Мисисипі. Дозволи на продаж алькоголю дістають там люди, які займаються гуртівною торгівлею або дрібним продажом окремо від осіб, які продають алькоголь на підставі лікарського дозволу. Федеральний уряд твердить, що видає там „лайсенси" одиницям, коли вони вносять аплікації, безогляду на це, чи вони опісля продають напитки, чи ні.

ВІДОМОСТІ ЗІ ЗУАДКОМІТЕТУ.

Протестуємо перед Богом і людьми...

Ще одна провірка по таборах скитальців.

Від деякого часу по таборах скитальців в Австрії і Німеччині переводиться ще одна — невідомо вже яка з черги — провірка скитальців, метою якої є устійнити, хто зі скитальців має право на назву переміщених осіб (дисплейсед персон, в скороченні ДП) і тим самим на привілеї з цим звязані: приміщення та харчування в таборах УНРРА. Провірку в мериканській зоні переводять окремі військові провірочні комісії, на чолі яких стоять старшини з Сі Ай Сі (Скаунтер Интелідженс Кор.). Характер провірки в різних таборах є різний і залежить від провірочної комісії; в деяких таборах ця провірка має чисто формальний характер, в інших, натомість, чисто поліційний. Провірочна комісія викликає до окремого приміщення по кілька, кільканадцять а то й по кількадесять осіб, при допомозі перекладчиків недостаточно виясняє про що йде, дає виповнити відповідні квестіонарі а опісля до поодиноких запитань вимагає ще окремих усних виясненнь. Квестіонарі, крім формальностей персональних про кожного скитальця, мають ще такі запитання: точно подати рід, місце і час праці від 1939 р.; подати точно до яких військових, політичних або молодечих організацій належав протягом останніх 10 років; коли виїхав з батьківщини і чому, які німецькі документи були йому видані (вичисляється подрібно рід можливих документів), чи хоче бути німецьким громадянином, чи був переслідуваний німцями, чи хоче вертатися на батьківщину, а якщо ні, то чому і т. д. Квестіонар кінчається присягою, що всі подані відповіді є правдиві.

У звязку з провіркою по таборах між скитальцями є велике занепокоєння і це дає причину та податливий грунт для найрізноманітніших поголосок, що доводять часом до поважних непорозумінь по таборах.

Провірка в місті Ауґсбурґ.

В перших днях липня провірочна комісія почала переводити провірку українських скитальців в таборі Гінденбурґ-Казерне в місті Ауґсбурґ. Після заповнення квестіонаря починались допити, при чому комісія зправила ставила в сумнів правдивість відповідей, ставляючи запитання в роді: „Я не вірю Вам, що ви не були в советській армії; чи можете доказати противне?" На потвердження відповідей вимагалося всіляких документів, якими не всі скитальці могли виказатися і у висліді на всіх 900 мешканців табору 186 осіб позбавлено прав ДП. Були випадки, коли напр. в одній сімї чоловікові признано праваш а жінці і дітям ні, й навпаки. Після проголошення висліду провірки повідомлено, що всі позбавлені прав ДП мають бути перевезені до окремого табору, там мають перейти ще одну провірку і опісля будуть передані німецькій Біржі Праці, перейдуть на німецьку систему харчового пайкування та будуть жити поза таборами під доглядом американської армії.

Протестуємо перед Богом і людьми...

Підчас праці провірочної комісії в згаданому таборі в Ауґсбургу та, насамперед, з огляду на її виразну тенденцію, в таборі дійшло до великого напруження, головно тоді, як вперто почали кружляти поголоски, що всіх позбавлених прав ДП одправляють насильно до Советів. Хвилювання з одного табору перекидалось на другі і вкінці з ініціятиви мешканців табору Зомме-Казерне зорганізовано масову демонстрацію, протестуючи проти передачі частини скитальців Советам. До демонстрації українських скитальців хотіли приєднатись теж 4,000 поляків та 5,000 лотишів, які живуть в інших ауґбурґських таборах, але сильні відділи поліції, озброєні в кулемети, завернули їх з дороги та замкнули в таборах.

Українські демонстрації, в силі 3,000 мешканців табору Зомме-Казерне та Гауништеттен, не вдалося зупинити. Вона перейшла два кільометри через ціле місто від свого табору до табору Гінденбурґ-Казерне, в якому переводилась провірка. Попереду йшла процесія з церковними хоругвами і хрестом та чорними прапорами а на її чолі йшло уркаїнське православне та греко-католицьке духовенство. В одному з перших рядів ішли теж чотири українські генерали. Підчас походу був припинений міський рух а демонстрація звертала на себе увагу всіх. В додатку, на запитання німців про що йде, хтось відповів, що про харчі і тоді до походу прилучилось ще кілька тисяч німців.

Дійшовши до табору Гінденбурґ-Казерне, демонстранти побачили перед воротами санітарні і вантажні автомашини, якими мали відвозити позбавлених прав ДП. Це ще збільшило хвилювання і обурення, похід увійшов на подвіря табору і там до нього долучилось ще біля 2,000 осіб з місцевого табору. Демонстранти вистроїлись чвірками в рівнебіжнику на цілому подвірю, а тоді священство, насамперед православне, а опісля греко-католицьке відслужили молебні за спасіння тих 186 своїх братів, що їм відібрано права ДП та загрожувано висилкою до Советів. Враження від молебнів було величезне: ціла 5,000 маса народу чотири рази падала навколішки. Співав великий православний хор а багато людей ридали, одні голосно, інші тихо. Всі були до краю схвильовані, настрій був скрізь піднесений, але спокійний. Після молебнів промовляли православні і греко-католицькі священики. Один з них, серед гробової тиші, говорив: „Перед Богом і людьми, перед небом і землею протестуємо проти видачі невинної крови наших братів в руки найстрашнішого ворога України... Щоби показати нашу єдність і однодушну поставу, щоби показати, що там, де йде про загрозу для українського національного організму, не має між нами жадних різниць, не має „східняків" і „галичан", не має православних і греко-католиків, а є тільки українці, ми, українські як греко-католицькі так православні священики йшли на чолі Вашого походу спільно, разом,, спільно тепер стоїмо перед Вами і спільно молимо Бога, щоб відвернув нещастя від нас та дав розум тим, що держать в своїх руках нашу долю. Радше дамо себе роздавити американськими танками, радше дамо себе вистріляти кулеметами, як допустимо до того, щоб будького зпоміж нас забрали та віддали тим, чиї руки так глибоко внурені в українську кров...

На демонстрацію, молебні та промови американці реаґували спокійно. Після відправи американський полковник скликав нараду представників усіх українських таборів в цьому місті, пообіцяв провірити справу позбавлених прав ДП ще раз. Підчас відправи до табору приїхали з танками сильні відділи МР, як теж усі інші табори були ними оточені. Цю сторожу відкликано аж на другий день. Дня 12. липня до табору Гінденбурґ-Казерне прибула знова МР та скликавши всіх мешканців комісія почала перевірку документів позабвлених прав ДП, поводячись про цьому досить брутально. Дві жінки були зімліли. Але з усіх 186 осіб, які були на списку позбавлених прав, в таборі найшли тільки 55. Їх відставили до іншого приміщення і там залишили теж без сторожі.

Дух націзму живе.

З різних німецьких міст, де перебувають українські скитальці, повідомляють про беззаконні виступи проти них німецьких націстів. Про один такий характерний випадок націстівської ненависті німецьких „іберменшів" до українців доносить газета „Наше Життя" з Мюнхену, де ґітлерівський лютеранський пастор при допомозі ще інших ґітлерівських недобитків вдерся силою до приміщень українських скитальців та подемолював їх квартири, турбуючи при цьому хворих, старців і дітей, бо здорові і сильні були тоді при зайняттях поза домом. Американська поліція розслідже справу.

Помагають большевикам виловлювоти українців.

Жиди, що тепер цілими масами втікають зі Советського Союзу в американську зону Німеччини, виявляють в багатьох випадках своє вороже наставлення до українських скитальців, хоча причин до цього українці зі свого боку ніколи не дали. Про один характерний випадок повідомляють з Цайльшейму біля Франкфурту. В цьому місті жиди в своєму таборі займаються спекуляцією та чорною торгівлею, з чого часто змушені користати скитальці інших народностей з інших таборів. Перед кількома тижнями жидівська поліція в цьому таборі заарештувала трьох українців з табору в Ганау та держала їх під сторожею, з метою передати советській репатріяційній комісії, як це вже мало місце раніше. Одному з арештованих пощастило втекти та повідомити американську поліцію, яка звільнила теж інших заарештованих та наказала в цій справі слідство.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

Усі жертви, надсилані ласкаво на пресовий фонд „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням у тій рубриці.

Анна Чорній, Болтімор, Мд.	$2.00
Пилип Ясновський, Шарпсвіл, Па.	2.00

Адміністрація „Свободи".

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"

Прохаємо читачів „Свободи", що змінюють свою адресу, виповнити оцей блянкет, подаючи доконче стару й нову адресу та число відділу, якщо ви є членом У. Н. Союзу, та вислати його в листі з 10 ц. поштовими значками до адміністрації „Свободи". **10 ц. треба доконче залучити на покриття вироблення нової металевої плити.**

Імя й призвище ______________________ Ч. від. ______

Стара адреса ______________________________

Нова адреса ______________________________

____

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮАРК, Н. ДЖ.

Жертва на спомин втраченого сина.

Для вшанування памяти мого единого сина, Михайла, що погиб на полю слави за волю народу на німецькому фронті 28. березня 1945 р., пересилаю з нагоди його уродин 18. серпня $15 до З. У. А. Допомогового Комітету в Філядельфії на сироти на скитальщині, які ще живуть і потребують нашої помочі.

Паранька Доля.

—o—

ДІТРОЙТ, МІШ.

Підготова до свята Софії Русової.

Перед кількома літами зорганізовано в Дітройті філію Союзу Українок Америки, складену з відділів 5, 16, 23, 26, 31 і 37 цеї організації. Філія улаштувала за час свого існування цілу низку удачних імпрез, з яких часто згадують люди „Свято Жінки" і 20-літній ювилей С. У. А. Тепер ця філія робить приготування до нового величавого Свята, а це в память Софії Русової, на день 27. жовтня б. р. На це свято запрошено д-ра Русова, сина бл. п. Софії, і його жінку, які недавно приїхали з Европи. Треба надіятися, що свято випаде згідно з традицією нашої філії. За дальшими інформаціями і програмою слідкуйте у „ Свободі".

За уряд філії С. У. А.:
І. Козаченко, предс.,
Анастазія Білоус, секр.

—o—

ЛЮБЛИН, ВИС.

Збірка при нагоді організаційних зборів.

Дня 4. серпня загостив до нашого відділу 376 організатор У. Н. Союзу Д. Т. Білецький в організаційній справі. При цій нагоді згадав , як по інших відділах члени працюють для народної справи і вибирають комітети. котрі займаються збірками на добродійні цілі. Отож наш відділ, хоч малий членами, але за це великий духом, не хотів остатися позаду інших відділів і таки на місці вибрано комітет і розпочато збірку. Зложили жертву на руки відділового секретаря такі особи: К. Троць $30, а по $25: Микола Ґвязда Данило Троць; Сильвестер Стібак $15, а по $10; Проць Савка, Юлія Худинця, Михайло Пірус; дальше по $5: Й. Худинця, І. Худинця, М. Ґвязда, І. Фіґура, П. Троць; Р. Котоpинська, М. Фіґура, М. Савка, І. Стібак, М. Стібак, К. і В. Ковалкевич, а К. Милян $2.

Отже збірка принесла $187. Комітет вислав гроші до Комітету в Філядельфії з дорученням, щоб призначити десять долярів на „Свободу", пятнацять на У. Конґресовий Комітет, а решту на допомогову акцію.

Секретар Відділу.

—●—

ГЕМПСТЕД, Л. АЙ.

Пікнік і допомога.

Внеділю, 18. серпня, в городі „Під Сосною" в Іст Медов зароїлось від наших людей, які зїхались на пікнік, упорядженний старого громадою при укр. правосл. церкві св. Михаїла в Гемпстед. Серед веселих приятельських балачок і танців, не забули теж і за наших бідних скитальців. На зазив пароха церкви о. А. Кущака зібрані зложили $51, а збирали пані Марія Дайк і Вол. Костишин.

Долучуючи $108 з концерту Т. Шевченка, які були зібрали між присутними: бл. п. Михайло Римар, Петро Коцен, Йосиф Іваськів і Мих. Паньків, це дає $159, які переслано до Комітету в Філядельфії.

В додатку треба ще згадати за тих 45 пачок одежі, яку добрі і чесні члени церкви дарували, а яку відставлено завдяки Михайлови Бащакови і Кларкови до гол. складу в Ню Йорку. Честь і слава громаді.

Учасник.

—●—

БРИДЖПОРТ, КОНН.

Подяк за жертви іпрацю.

Екзекутива Організації стейту Конектикат вважає своїм обовязком скласти подяку всім тим, що брали участь у збірках і помагали виконати працю вчасі Українського Дня 18. серпня. Між такими є: пані Чернявська, Пундяк, Шевчук, М. Глива, Мандрона, Слівінський з Бриджпорту, пані Марущак з Ню Гейвен і пані Бих, Красіцька, Козира і Дзіят з Ню Бритен. Громадянам з Ансонії, Стемфорду, Бриджпорту, Ню Гейвен, Ню Бритен і ін. подяка за участь. Дохід з Українського Дня був $416.90. Ці гроші згідно з ухвалою, вислано до З. У. А. Допомогового Комітету в Філядельфії, а це $300 на сироти, а $116 лишилося в касі.

За Екзекутиву Стейтової Організації: **Д. Чернявський,** голова; **М. Похмурський,** касієр; **І. Козира,** фін се.кр.; **Т. Копка,** рек. секр.

ВЧИТЬ ДІТИ В БЕРЛІНІ.

Кетерин Рус, з Дентон, Тексас, є тільки штабовим сержантом, але займає як учителька з 20-літньою практикою, важну посаду в Берліні. Є „босом" над цілою школою для дітей вояків і офіцирів, що приділені до окупаційної служби в Німеччині.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо з початку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА: ЛИСТИ ДО:

2819. Гуляєвич Миколи і Евгена з Києва від Радзінський Валерія.

2820 Кметь Петра, Форостій Василя з Грималова від Кметь Осипа.

2821 Костюк Антона з с. Черникова, Волод. Вол., від Литвинчук Миколи.

2823. Копець Марії (Морельовська) з с. Перегноїв від Осика Степана.

2824 Решетуха Степана з с. Гаї Вел., Тернопіль, від Решетуха Олександра.

2825. Іванюк Павла з Буковини від Щлікін Івана, Фрозини.

2827. Мушинський Йосифа і Михайла, д-ра Кульчицький Івана, Залановський Йосифа з с. Брикуля Ст., Теребовля, від Вітошинський Антона.

2829. Кароль Марії (Курдзюк) з пов. Слуцьк, Словошевич Сидора від Курдзюк Якова.

2830 Сивак Миколи з с. Божиків, Підгайці, від Сивак Миколи.

2831. До парохіян з с. Ясеновець, Золочів, від. о. Малий Юрія.

2832. До родини Кухарського Йосифа, Москалюків з Чорцовки, Чернівці, Шапка Варварюк і Маланчук з Оршивців, Чернівці, від Маланчук Горички.

2833. Фостяк Волтера від Калинек Василя з Коломийщини.

2834. Кішакович Мирона, Шумеляк Михайла з Нагуєвич від Твардовський Еміля.

2835. Гнатович Степана і Ірини з с. Божиків, Підгайці, від Леськів Івана.

2836. Лаба Василя і Михайла з Тернополя від Баранюк Михайла.

2837. Чепига Івана, Лазорик Гната, Томюк Федора, Близнюк Михайла, Кардащук Михайла від Чепига Михайла зі Старих Кут.

2838. Бучинська Ангелини з дому Демкович-Добрянська з с. Доброї, Сянік, від Уляна Юлії Демкович - Добрянська-Бобків.

2839. До односельчан з села Риботичі, Добромиль, від Михайла Главка.

2840. Коротинський Василя з Великої України від когось, що кличе його „рідненький стрийко".

2841. Карпинка Василя від Карпинка Филипа.

2842. Вах Теклі з с. Куляшне, Сянік, від Перун Марії.

2843. Басаревич Григорія Федорович з Києва від Архимович А.

2844. Грещук Василя з Черниці, Стрий, Федорович з с. Заднишівка, Підволочиська, Солонинка Василя, Ситник Василя; Рудий Влодка від Солонинка Марії з Руди, Тернопіль.

2945. Драбич Василя від Драбич Івана з с. Тупосян, Ліско.

2846. До кревних і знайомих від д-ра Росляк Михайла з Чорткова.

2847. Чепак Василя і Олекси з с. Шпиколоси, Золочів, від Чепак Миколи.

2848. Кузьмич Григорія з с. Снітинниці від Кузьмич Марії.

2849 Мізик Насті від Мізик Михайла.

2850. Горень Михайла, Омеляна і Теофіля зі Снятина, Романовська Олени і Анни, Унгурян Теофіля, Гусак Володимира і Романа від Стефанюк Степана, Колібаба Степанії і Унґурян Евгенії з Черновець.

2851. Злотніцька Сутими Парані від Грушецький Григорія.

2852. До брата від Становий Івана з с. Дроздовичі, Львів.

2854. Рибак Домки від Рибак Петра з с. Задова, Буковина.

2855. Берківщук Василя з с. Іванівці, Коломия, від Берківщук Йосифа.

2856. Терентяк Василя від Ілюк Володимира.

Служак Луки з с. Стібне, Перемишль, від Небожук Олени.

2757. Вірстюк Марії, односельчан з с. Петранка, Калуш, нехай зголосяться.

2858. До рідних і знайомих зі Снятина від Керніцький Еміліяна.

2859. Матейко Василя і Парані (Костур) від Трухим Петра з с. Гранки, Ходорів.

2860. Теклъо (Мазяр) від Мазяр Мирослава з с. Стадні, Золочів.

2861. Опирів Василь і Данила від Клим Андрія і Павлини з Копичинець.

2862. Дорожинський Льва з Рожнева, Снятин, від Климюк Ангелини (Дорожинська).

2863. Величко Миколи від Петрів Ольги з Миколаєва, Жидачів.

2864. Півторак Степана і Параски з с. Кадовбне, Калуш, від Боднар Марти (Федун).

2866. Марінос Теклі від Кметь Василя з с. Топорів, Радехів.

2867. Довганюк Івана з с. Дятківці, Коломия, Мельничук Михайла з с. Ґоди, Коломия, від Ткачук Гриця.

2868. Столяр Теодора, Олекси, Рузі і Парані з с. Верчан-, Стрий, від Швабюк Миколи.

2870. Нарожняк-Маюхот Евгена з Єзуполя, Станиславів, від Нарожняк Володимира.

2871. Виноградов Володимирович з Харківщини, Буровикін Сергія від інж. Кремена Олександра.

2872. Кузька Марії, Вишневська Анастазії від Гірняк-Ґомбара Параньки.

2873. Іванечко Івана і Юрка, Дубанська Марії з с. Ґужанка, Ліско, від Хавко Івана з с. Жерниці, Ліско.

2876. Дмитрук Теодора з с. Новосілки, Володимирщина, від Станчук Теодора.

2877. Гунчак Катерини (Скорик), Козак Ольги (Скорик) від Скорик Евгена.

Шкіра Миколи від Теліщук Степана.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

—o—

КЛІВЛЕНД, О. — Збори Тов. Сокіл, від. 336, відбудуться в неділю, 8. вересня, в годині 1. пополудні. Просимо всіх членів прийти на збори і вирівнати свої вкладки. Приведіть своїх знайомих, щоби їх записати до У. Н. Союзу і Тов. Сокіл. Маємо важні справи до полагодження. — Г. Степанек, предс.; Г. Кісіль, кас.-секр.; Т. Кальмук, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 334, відбудуться 8. вересня в У. Н. Домі в год. 1. попол. Просимо членів прийти на ці збори, бо є важні справи до полагод еня. — За уряд: Н. Задерецький, предс.; С. Морозович, фін. секр.-кас.; І. Жук, рек. секр.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 30. серпня 1946 р. помер

ІВАН ШУРАН,

довголітний член Тов. Запорозька Січ, від. 67 У. Н. Союзу в Ансонії, Конн.

Покійний родився в 1896 р. в селі Лисичинці, пов. Збараж, Україна. До У. Н. Союзу вступив у 1913 р. і був довгі літа урядником, і кілька разів делегатом на конвенції У. Н. Союзу. Полишив у смутку жену Катерину і двох братів: Василя і Семена.

Похорон відбувся 2. вересня з погребового заведення до укр. гр.-катол. церкви св. Петра й Павла в Ансонії, а відтак на цвинтар св. Петра й Павла в Дербі, Конн. — В. Й. П.!

І. Пиріг, секр.

Дня 25. серпня 1946 року померла

ТЕОДОЗІЯ БІЛЕЦЬКА,

членкиня від. 167 У. Н. Союзу в Толідо, О.

Покійна походила зі села Дрищів, повіт Бережани. До У. Н. Союзу вступила 1928 року. Похорон відбувся 29. серпня, в год. 9:30 рано в укр. церкві св. Михаїла в Росфорд, О. — В. Й П.!

Уряд.

ТАРЗАН, ч. 1443. Нещасний упадок.

Коли страшна постать манила Діяну, щоб вона йшла за собою, вона справді пішла за нею в напрямі небезпечного водопаду.

Скоро професор Вівер збудився і завважав, що його донечки нема, він попав у переполох.

Він пішов за слідами ніг Діяни аж до місця, де вони щезли. Звідти він глядів в розпуці у безодню.

Того самого дня професор прохав Тарзана, щоб він віднайшов тіло донечки.